

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะระดับปานกลางในระยะฟื้นฟูสภาพ

พรจันทร์ สุวรรณมนตรี

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่

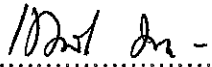
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

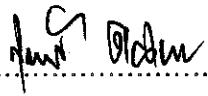
มิถุนายน 2550

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

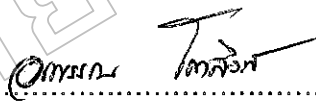
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์
ของ พรจันท์ สุวรรณมนตรี ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

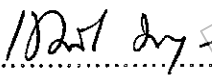
คณะกรรมการการควบคุมวิทยานิพนธ์

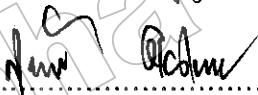

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ดร.เขมารัตน์ มาสิงบุญ)

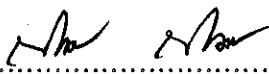

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร.สุภาภรณ์ ค้วงแพง)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ โตสิงห์)

..... กรรมการ
(ดร.เขมารัตน์ มาสิงบุญ)

..... กรรมการ
(ดร.สุภาภรณ์ ค้วงแพง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิรพงษ์ อิรมนัส)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 15 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2550

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา

จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2549

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.เขมรดี มาสิงบุญ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และ ดร.สุภาภรณ์ คั่งแพง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำแนวทาง ต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนช่วยตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ และให้กำลังใจ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ โตสิงห์ ดร.เขมรดี มาสิงบุญ ดร.สุภาภรณ์ คั่งแพง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉิรพงษ์ ฉิรมนัส คณะกรรมการสอบปากเปล่า ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านดังนี้คือ นายแพทย์สมพงษ์ ยุงทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์สว. นรสาร อาจารย์นิภารวรรณ สามารถกิจ คุณอุไรวรรณ แต่รุ่งเรือง และ คุณอาภาพรรณ นามอาษา ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงของ แบบสอบถาม รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัยให้มีคุณภาพ นอกจากนี้ ยังได้รับความอนุเคราะห์จาก น.พ.แสงชัย สิมาชจร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ ดร.ราศรี สีนะกุล รองผู้อำนวยการฝ่ายการพยาบาล และ คุณพิมพ์ศิริ มะระยงค์ หัวหน้าหอผู้ป่วย ศัลยกรรมอุบัติเหตุ ที่ให้โอกาสผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษา ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ และญาติทุกท่านที่ได้ช่วยให้ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่ง ทุกข้อมูลที่ได้รับนั้นเป็นประโยชน์และไม่อาจประเมินค่าได้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา ที่ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจในวิชาการด้านต่าง ๆ และทำให้ผู้วิจัยสามารถทำวิจัยได้เป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยบูรพา ที่สนับสนุนทุนเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

และขอขอบคุณทุก ๆ คนในครอบครัว ตลอดจนทั้งเพื่อน ๆ รุ่นพี่รุ่นน้องในสาขาวิชา การพยาบาลผู้ใหญ่ และเพื่อนร่วมงานในหอผู้ป่วยศัลยกรรมอุบัติเหตุทุกท่าน ที่ได้ให้กำลังใจและความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

พรจันท์ สุวรรณมนตรี

47924712: สาขาวิชา: การพยาบาลผู้ใหญ่; พย.ม. (การพยาบาลผู้ใหญ่)

คำสำคัญ: ผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะระดับปานกลาง/ การเปลี่ยนแปลง/ ภาวะสุขภาพ/ ระยะฟื้นฟูสภาพ

พรจันทร์ สุวรรณมนตรี: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะระดับปานกลางในระยะฟื้นฟูสภาพ (FACTORS RELATED TO HEALTH STATUS OF MODERATE TRAUMATIC BRAIN INJURY PATIENTS IN REHABILITATION PHASE)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: เขมรดี มาสิงบุญ, D.S.N., สุภาภรณ์ ค้างเพง, พย.ค. 119 หน้า.

ปี พ.ศ. 2550.

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะระดับปานกลางในระยะฟื้นฟูสภาพ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะและญาติที่มารับการรักษา ณ หอผู้ป่วยศัลยกรรมอุบัติเหตุ โรงพยาบาลสวรรค์ประชารักษ์ จังหวัดนครสวรรค์ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการเลือกตามความสะดวก และตามเกณฑ์การคัดเลือกได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยและญาติกลุ่มละ 130 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะและญาติ ข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ แบบประเมินความรุนแรงของการบาดเจ็บร่วม แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของญาติในการดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ และแบบประเมินภาวะสุขภาพของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ เก็บข้อมูลตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ. 2549 ถึง กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2550 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติเชิงพรรณนา และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะระดับปานกลางมีภาวะสุขภาพดี หรือมีการฟื้นฟูสภาพมากในระยะจำหน่ายออกจากโรงพยาบาล ($\bar{x} = 8.40$) ปัจจัยเรื่องความรุนแรงของการบาดเจ็บที่ศีรษะ และการมีส่วนร่วมของญาติมีความสัมพันธ์ทางลบในระดับปานกลาง และระดับต่ำกับภาวะสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.380, r = -.266$) และความรุนแรงของการบาดเจ็บร่วมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับต่ำกับภาวะสุขภาพอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = .288$)

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การมีส่วนร่วมของญาติ และการป้องกันไม่ให้เกิดความรุนแรงของการบาดเจ็บที่ศีรษะเพิ่มขึ้นจะช่วยส่งเสริมให้ผู้ป่วยมีการฟื้นฟูสภาพ และมีภาวะสุขภาพที่ดี ดังนั้นพยาบาลและทีมสุขภาพควรจัดให้มีโปรแกรมส่งเสริมให้ความรู้ และฝึกทักษะให้ญาติมีส่วนร่วมในการดูแลผู้ป่วยในระยะฟื้นฟูสภาพ

47924712: MAJOR: ADULT NURSING; M.N.S. (ADULT NURSING)

KEYWORDS: MODERATE TRAUMATIC BRAIN INJURY PATIENTS/ TRANSITION/
HEALTH STATUS/ REHABILITATION PHASE

PORNJAN SUWONMONTRI: FACTORS RELATED TO HEALTH STATUS OF
MODERATE TRAUMATIC BRAIN INJURY PATIENTS IN REHABILITATION PHASE.

ADVISORY COMMITTEE: KHEMARADEE MASINGBOON, D.S.N, SUPAPORN
DUANGPAENG, D.N.S. 119 P. 2007.

The purpose of this descriptive correlational study was to examine factors related to health status of moderate traumatic brain injury patients in rehabilitation phase. Samples consisted of 130 moderate traumatic brain injury patients admitted in a traumatic unit of Sawanpracharak Hospital, Nakhon Sawan Province and 130 family members of traumatic brain injury patients. Data were collected using the Demographic Data Record Form, the Injury Severity Score (ISS), the Family Participation Questionnaire and the Revised Disability Rating Scale. Descriptive statistics and Pearson's Product Moment Correlation were used to analyze data.

Results of the study showed that traumatic brain injury patients had good health status ($\bar{x} = 8.40$). Relationships between associated factors and health status were as follows: a) the severity of brain injury and family participation had moderate and low negatively significant relationship with health status at the level of .05 ($r = -.380$, $r = -.266$ consecutively), and b) the severity of multiple injury had low positively significant relationship with health status at the level of .05 ($r = .288$)

Results of this study demonstrate that family participation and prevention of secondary brain injury are important factors to improve the transition and health status of traumatic brain injury patients. Development a program that promotes family participation in care during rehabilitation phase should be considered to improve health status of the traumatic brain injury patients.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
ขอบเขตของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
การบาดเจ็บที่ศีรษะ.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่าน และภาวะสุขภาพของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะระดับปานกลาง.....	33
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะระดับปานกลาง.....	40
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
สถานที่ศึกษา.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	53
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	57
การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง.....	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	59

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	60
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	74
สรุปผลการวิจัย.....	74
การอภิปรายผล.....	76
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	82
บรรณานุกรม.....	85
ภาคผนวก.....	98
ภาคผนวก ก.....	99
ภาคผนวก ข.....	101
ภาคผนวก ค.....	104
ภาคผนวก ง.....	112
ภาคผนวก จ.....	117
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	119

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ($n = 130$).....	63
2	ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ จำแนกตามการบาดเจ็บ และการรักษาของผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ ($n = 130$).....	65
3	ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกตามความรุนแรงของ การบาดเจ็บรวม ($n = 214$).....	68
4	ความถี่ ร้อยละ ของญาติผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล ($n = 130$)	69
5	ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละการมีส่วนร่วมของญาติ ในการดูแลผู้ป่วยบาดเจ็บที่ศีรษะ ($n = 130$).....	71
6	ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน และร้อยละ ภาวะสุขภาพของผู้ป่วย บาดเจ็บที่ศีรษะ ($n = 130$).....	72
7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความรุนแรงของการบาดเจ็บที่ศีรษะ ความรุนแรง ของการบาดเจ็บรวม อายุ การมีส่วนร่วมของญาติ และภาวะสุขภาพของผู้ป่วยบาดเจ็บ ที่ศีรษะระดับปานกลาง.....	73
8	ค่าพิสัย ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และร้อยละความสามารถในการทำกิจวัตร ประจำวันแยกตามรายชื่อแยกของกลุ่มตัวอย่าง ($n = 130$).....	118

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย.....	9
---	-------------------------	---

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University